

**KODEKS
STROKOVNIH NAČEL PREIZKUŠENEGA DAVČNIKA**

SLOVENSKI INŠTITUT ZA REVIZIJO
LJUBLJANA 2000

1. NAMEN STROKOVNIH NAČEL PREIZKUŠENEGA DAVČNIKA

1.1. Strokovna načela preizkušenega davčnika (odslej načela) so izhodiščna pravila za pravilno, odgovorno in učinkovito delo preizkušenega davčnika. Obravnavati jih je treba v povezavi s standardi davčnega svetovanja.

1.2. Načela so preizkušnemu davčniku vodila pri delovanju, tako da je glede na cilje in naloge, pristojnosti in odgovornosti, strokovno usposobljenost, organiziranost, izvajanje nalog in poročanje o izsledkih na zadovoljivi strokovni ravni. Omogočajo presojanje njegove strokovnosti in nadziranje njegovega delovanja. Sestavljajo jih

- temeljna načela o davčnem svetovanju,
- načeli o strokovnosti in neodvisnosti,
- načela o organiziranosti davčnosvetovalne službe in
- načela o metodiki dela.

1.3. Načela so trajnejša strokovna podlaga za oblikovanje standardov in usmeritev davčnega svetovanja v praksi, večjo ustvarjalnost davčnih svetovalcev, hitrejše prenašanje novejših teoretičnih dosežkov v prakso in lažje komuniciranje v mednarodnih povezavah.

2. TEMELJNA NAČELA

2.1. Davčno svetovanje je neodvisno strokovno presojanje in predlaganje ustreznih davčnih rešitev poslovodstvu, lastnikom podjetij ter drugim zavezancem za davke, prispevke in druge dajatve (odslej davčni zavezanci).

Pojasnilo

Preizkušeni davčnik je pri svojem delu osebno in poslovno neodvisen, vendar odgovoren za opravljene svetovalne storitve. Njegovo delo je povezano in združljivo z delom v dejavnostih, ki ga ne omejujejo pri izpolnjevanju poklicnih in moralnih obveznosti, na primer z delom revizorjev, ni pa združljivo z delom v obrtni dejavnosti, zato ne more biti zaposlen v tovrstnih dejavnostih kot delojemalec. Lahko pa je davčni svetovalec za področje teh dejavnosti.

Preizkušeni davčnik mora pri davčnem svetovanju upoštevati strokovna in moralna načela, torej zakonske predpise in strokovna pravila ter poklicnoetična načela. Spoštovati mora načela zaupnosti, poštenosti, resničnosti, odgovornosti in nepristranskosti.

2.2. Svetovalno delo obsega davčno svetovanje in zastopanje podjetniških interesov naročnika na tem področju.

Pojasnilo

Preizkušeni davčnik lahko opravlja naloge davčnega svetovalca in zastopa gospodarske (predvsem podjetniške) interese naročnika na tem področju. Naročnik mu zaupa, da bo pri davčnih organih in sodiščih za davčne zadeve zastopal njegove interese. V spornih davčnih zadevah lahko skupaj z odvetnikom brani naročnika, seveda v skladu z zakonom. Preizkušeni davčnik je lahko tudi sodni izvedenec za davčno področje in svetovalec za davčne zadeve. Za razreševanje tovrstnih problemov potrebuje teoretično in praktično znanje z gospodarskega, davčnega, pravno-upravnega, računovodskega in finančnega področja.

2.3. Preizkušeni davčnik je pravno-ekonomski svetovalec pri vseh davčnih vprašanjih. Področje davčnega svetovanja postaja vedno bolj razvejeno in zahteva od njega vedno več

specifičnega znanja. Zato se znotraj svetovalne dejavnosti kaže vedno večja potreba po specializaciji.

Pojasnilo

Preizkušeni davčnik opravlja davčnosvetovalne storitve ter zastopa interese naročnika pri davčnih zadevah in mu pomaga pri izpolnjevanju davčnih obveznosti. Pomaga mu pri izogibanju kaznivim dejanjem na področju davčnih obveznosti pa tudi pri izpolnjevanju knjigovodskih obveznosti, posebej tistih, ki so povezane z davki, na primer pri sestavljanju davčnih bilanc in davčnih obračunov.

2.4. Cilj davčnega svetovanja je pomagati davčnim zavezancem pri izpolnjevanju njihovih davčnih obveznosti v skladu z zahtevami države in njihovimi gospodarskimi koristmi.

Pojasnilo

Storitve preizkušenega davčnika so individualne narave, saj ima praviloma vsaka svoje posebnosti. Odvisna je od okoliščin, v katerih se pojavlja poslovni problem, in nešteti posebnosti. Z razvojem podjetništva se spreminjajo in dopolnjujejo tudi svetovalne storitve; tako lahko govorimo o klasičnih in sodobnih vrstah svetovanja. Pri klasičnih vrstah svetovanja se odpravljajo davčne pomanjkljivosti pri poslovanju, rešujejo problemi in pripravljajo predlogi za odločanje na ravni poslovodij ali lastnikov. V sodobnih razmerah se svetovanje prilagaja novim potrebam in poslovnim problemom, ki tarejo davčne zezavance, ter novemu načinu poslovanja in vodenja. Tako se davčno svetovanje širi na področji razvojnih dejavnosti in oblikovanja poslovnih strategij ter druga področja.

2.5. Davčnosvetovalne storitve lahko opravlja učinkovito in uspešno le večak za davščine (preizkušeni davčnik), ki ima ustrezno teoretično in praktično znanje. Preizkušeni davčnik je gospodarski zaupnik in svetovalec naročniku pri načrtovanju in uresničevanju vseh ali nekaterih davčnih obveznosti.

Pojasnilo

Davčnosvetovalne storitve so posebna vrsta zunanjih storitev fizičnih ali pravnih oseb, ki jih z vso odgovornostjo opravljajo posamezniki ali skupine. Davčni svetovalec kot fizična oseba daje nasvete za preventivno delovanje in razreševanje davčnih problemov. Njegov poklic uvrščamo med intelektualne poklice, tako kot poklic zdravnika, odvetnika, notarja, arhitekta, gospodarskega revizorja, novinarja in drugih. S svojim strokovnim znanjem pomaga vodstvu, lastnikom in strokovnim službam v podjetju pa tudi drugim preprečiti ali odpraviti davčni problem. Njegovo delo izboljšuje poslovanje oziroma odločanje v zvezi z davki.

2.6. Davčna politika je temeljna sestavina vodenja vsakega podjetja oziroma vsake druge poslovne osebe.

Pojasnilo

Davčno svetovanje zahteva veliko specialističnega teoretičnega in praktičnega znanja, saj največkrat podpira strateško in operativno poslovno odločanje, na primer izbiranje ustreznih davčnih usmeritev v rednem poslovanju pa tudi uresničevanje novih poslovnih dogodkov (naložb, nakupov in prodaje podjetij ali njegovih delov) in podobno. Velikokrat so to operativni davčni in sorodni problemi, ki jih poslovodje ali drugi strokovnjaki v podjetju ne morejo zadovoljivo rešiti. To velja še posebej za manjša podjetja, v katerih opravljajo naloge z različnih strokovnih področij odgovorne osebe s pomanjkljivim specialističnim znanjem z davčnega področja.

Posebno davčno svetovanje je namenjeno posebnim problemom, pri čemer je cilj svetovanja ozko opredeljen. Naročnik svetovalne storitve opredeli cilj, ki ga želi doseči, od davčnega svetovalca pa pričakuje napotek, kako ga bo dosegel. Temeljni motiv je, da se pri poslovanju znotraj možnosti, ki so lahko omejene s tehnično-tehnološkimi, strokovnimi in družbenimi pravili (predpisi), najde

najugodnejša rešitev. Vsako podjetje želi doseči čim boljši poslovni izid ob čim manjših stroških in odhodkih. Gre za nenehno upoštevanje temeljnega načela ekonomije, da koristi čim bolj presežejo stroške zanje.

2.7. Preizkušeni davčnik lahko opravlja svetovalno dejavnost v svetovalnem podjetju ali kot samostojni svetovalac. Če opravlja to dejavnost revizijsko podjetje ali samostojni revizor, mora biti organizirana posebna organizacijska enota tega podjetja. Pri izbiri organizacijskih rešitev je treba upoštevati zakonske možnosti.

Pojasnilo

Svetovalno podjetje je lahko delniška družba, družba z omejeno odgovornostjo, komanditna družba z delnicami, komanditna družba, javna trgovska družba ali samostojno podjetje. Delnice se glasijo na ime, obvladujoči (večinski) delež pri upravljanju pa imajo le davčni svetovalci in pooblaščen revizorji. Ti so lahko tudi člani predsedstva in posloводства takega podjetja. Vsa ta pravila morajo biti skladna s splošnimi in posebnimi gospodarskimi predpisi v državi.

3. NAČELI O STROKOVNOSTI IN NEODVISNOSTI

3.1. Davčnosvetovalne storitve morajo biti opravljene strokovno in skrbno. Svetovati sme oseba, ki je strokovno usposobljena in obvlada poklicne veščine.

Pojasnilo

Preizkušeni davčnik ima določene strokovne in osebnostne sposobnosti. Ima visokošolsko izobrazbo in večletne praktične izkušnje, pridobljene v svetovalnih in/ali revizijskih podjetjih, pri vodenju računovodstva, v davčnih službah oziroma pri drugih sorodnih ustvarjalnih delih. Največ jih ima fakultetno ali drugo visokošolsko ekonomsko ali pravno izobrazbo. Teoretično in praktično znanje davčnih svetovalcev je zelo raznoliko. Strokovna kvalifikacija je tesno povezana s potrjeno kvalifikacijo; poudarjajo se predvsem strokovne izkušnje davčnega svetovalca na posameznem davčnem področju ali celo v posamezni gospodarski dejavnosti.

Poleg strokovne usposobljenosti so za preizkušenega davčnika pomembni še sposobnost za komuniciranje, ustvarjalnost, samostojnost in samodisciplina, objektivnost, prilagodljivost in ustvarjalno razmišljanje. Preizkušenega davčnika mora zanimati poslovno življenje ter z njim povezani problemi, prizadevati pa si mora tudi, da bo našel čim boljše rešitve.

Preizkušeni davčniki čutijo željo in potrebo po nenehnem dopolnilnem izobraževanju, saj lahko le tako opravljajo vedno bolj zahtevne storitve davčnega svetovanja. Trg hitro in strogo izbira davčne svetovalce glede na njihovo kakovost in nenehno poraja nove kandidate za ta poklic.

3.2. Preizkušeni davčnik opravlja svetovalno delo s potrebno poklicno skrbnostjo. Biti mora neodvisen od naročnika, kar pomeni, da opravlja svoje delo samostojno in nepristransko.

Pojasnilo

Zaradi vedno večje vseobsežnosti in zapletenosti poslovnih problemov in nalog ter rastoče konkurence se davčni svetovalci lahko specializirajo za področja znotraj panog in poslovnih funkcij, za vrste podjetij glede na velikost (na primer za mala podjetja) in za ozka strokovna vprašanja znotraj dejavnosti. Zato se davčni svetovalci, ki rešujejo zahtevnejše probleme in izdelujejo obsežnejše projekte davčnega svetovanja, med seboj povezujejo. Specializacija davčnih svetovalcev oziroma svetovalnih podjetij kaže globino in razsežnost njihovega strokovnega znanja.

4. NAČELA O ORGANIZIRANOSTI DAVČNOSVETOVALNE SLUŽBE

4.1. Davčni svetovalec lahko opravlja svojo dejavnost kot samostojni davčni svetovalec (samostojni podjetnik) ali znotraj svetovalnega oziroma revizijskega podjetja. V slednjem primeru je taka svetovalna dejavnost organizirana kot davčnosvetovalna služba. Ima svojega vodjo ter deluje v skladu s predpisi ter splošnimi in posebnimi pravili posloводства tega podjetja. Prvi so zapisani v zakonih in drugih pravnih normah države, druga v splošnih aktih, tretja pa v posebni listini posloводства (listini o ustanovitvi) in aktu (poslovníku) tega podjetja.

Pojasnilo

Davčni svetovalci opravljajo svoje delo kot samostojni davčni svetovalci oziroma podjetniki ali pa znotraj svetovalnega ali revizijskega podjetja. Čim razvitejšje je gospodarstvo in čim živahnjejši so trgi blaga, kapitala in delovne sile, tem večja je potreba po davčnosvetovalni dejavnosti.

4.2. Posloводство sprejme listino o ustanovitvi davčnosvetovalne organizacijske enote (službe) ter poslovník o njenem namenu, njenih pooblastilih in njeni odgovornosti.

Pojasnilo

Vodja davčnosvetovalne službe je odgovoren, da posloводство svetovalnega podjetja odobri listino o ustanovitvi davčnosvetovalne službe in sprejme poslovník o njenem delu.

4.3. Vodja davčnosvetovalne službe mora načrtovati njeno delo.

Pojasnilo

Delovni načrt davčnosvetovalne službe mora biti v skladu z listino o njeni ustanovitvi, s poslovníkom o njenem delu in s cilji svetovalnega podjetja. Načrtovanje obsega

- a) opredeljevanje ciljev davčnega svetovanja, ki morajo biti uresničljivi z izvedbenimi načrti v okviru predračunanih stroškov; spremljati jih morajo sodila za vrednotenje in roki za uresničitev;*
- b. delovni načrt, ki določa vsebino, začetek in predvideni čas opravljanja svetovalnih storitev, pri čemer upošteva namen, naravo in obseg predvidenega dela;*
- c. načrt kadrov in drugih prvin v davčnosvetovalni službi;*
- č. predračun in način pokrivanja stroškov svetovalne dejavnosti ter*
- d. poročanje o delu davčnosvetovalne službe, ki zajema primerjavo uresničenega z načrtovanim, razlago večjih odmikov in druge pomembne ugotovitve.*

4.4. Vodja davčnosvetovalne službe mora določiti smernice in pravila za vodenje in spremljanje dela davčnih svetovalcev.

Pojasnilo

Oblika in vsebina smernic in pravil morata ustrezata obsegu in sestavi davčnosvetovalne službe ter zapletenosti njenega dela. Majhna davčnosvetovalna služba se lahko vodi neformalno, torej se vsak dan opravi natančen nadzor, vodijo pa se tudi kratki zapisi o dogovorjenem. Za večjo davčnosvetovalno službo pa je treba določiti smernice ter pravila za vodenje in spremljanje dela davčnih svetovalcev.

4.5. Vodja davčnosvetovalne službe izdela merila in program za pridobivanje davčnih svetovalcev ter za usposabljanje in vrednotenje njihovega dela.

Pojasnilo

Program mora vsebovati opis delovnih mest, merila za pridobivanje posameznikov, ki naj bodo usposobljeni in odgovorni, načrt usposabljanja in zagotavljanja možnosti za nenehno izobraževanje davčnih svetovalcev ter merila za vrednotenje njihovega dela pa tudi načrt svetovanja pri njihovem strokovnem delu in razvoju.

4.6. Vodja davčnosvetovalne službe izdelava in uresniči program za zagotavljanje kakovosti davčnega svetovanja.

Pojasnilo

Namen programa za zagotavljanje kakovosti davčnega svetovanja je, da se storitve davčnega svetovanja opravljajo v skladu s strokovnimi načeli in standardi davčnega svetovanja, listino o ustanovitvi in poslovníkom ter drugimi pravili svetovalnega podjetja. Program vsebuje načrtovane notranje in zunanje preglede dela davčnosvetovalnega podjetja.

5. NAČELA O METODIKI DELA

5.1. Davčno svetovanje mora biti odobreno, organizirano in nadzirano. Sestavljeno je iz načrtovanja, uresničevanja in nadziranja posamezne davčnosvetovalne naloge. Izid proučevanja so pisna in/ali ustna priporočila naročniku o davčnih odločitvah ter spremljanje priporočil in ukrepov za odpravo davčnih nepravilnosti oziroma pomanjkljivosti.

Pojasnilo

Davčno svetovanje je smotrno, če je organizirano skladno z ekonomskimi načeli. To pomeni, da se mora izvajati po logičnem zaporedju, to je na pripravljalni, načrtovalni, izvedbeni in sklepni stopnji.

Davčno svetovanje sodi med kreativno-spoznavne procese. Ti so zasnovani na primerni tehnologiji dela. Tehnološki proces je skupina med seboj odvisnih postopkov pri opravljanju davčnosvetovalnih storitev. Pogoji za tehnološki proces je opredeljen delovni proces, učinkovitost delovnega procesa pa je odvisna od tehnološkega procesa. Davčni svetovalci uresničujejo naloge najbolj smotrno takrat, kadar izberejo ustrezne delovne in tehnološke procese. Izbrati morajo le tiste delovne in tehnološke procese, ki so potrebni pri spoznanju in opredelitvi problema ter oblikovanju najustreznejše rešitve. Delovni proces ne more biti izid navdihavca ali zgolj posnemanja prevzetih izkušenj. Temeljiti mora na pravilih logičnega razmišljanja. Davčno svetovanje zahteva namreč tudi spoznavanje poslovanja. Opirati se mora na predpostavke sistematičnega spoznavanja, pri čemer si sledijo po logičnem zaporedju opazovanje in ocenjevanje problema, opredeljevanje problema, iskanje domnevnih rešitev, preizkušanje domnevnih rešitev in predlaganje rešitev.

5.2. Za zahtevnejšo davčnosvetovalno nalogo je treba izdelati izvedbeni načrt.

Pojasnilo

V okviru načrta davčnega svetovanja izdelava odgovorni vodja davčnosvetovalne naloge izvedbeni načrt dela. Načrtovanje mora biti dokumentirano. Zajema opredelitev ciljev in obsega dela ter prvin, potrebnih za izvedbo naloge, pa tudi pridobitev osnovnih informacij o davčnosvetovalni nalogi. Nakazuje stike, ki jih bo imel davčni svetovalec pri pripravljanju predloga, ter predvidi, kako, kdaj in koga se seznaniti z ugotovitvami svetovanja. Vsak izvedbeni načrt dela praviloma odobri vodja davčnosvetovalne službe.

5.3. Davčni svetovalec mora zbrati podatke in informacije, potrebne pri davčnem svetovanju, preveriti in ovrednotiti.

Pojasnilo

Da bi preizkušeni davčnik podprl svoje ugotovitve, mora zbrati podatke in informacije, jih proučiti in razložiti ter s tem ugotovljena dejstva (predloge) dokumentirati. Informacije preveri in ovrednoti na podlagi zbranih informacij o zadevah, povezanih z zadano nalogo. Zbrane informacije so lahko trdna podlaga za ugotovitve in priporočila le tedaj, če so zadostne, primerne, bistvene in uporabne.

Zadostna informacija je resnična in prepričljiva. Informirana oseba lahko pride z njeno pomočjo do enakih sklepov kot davčni svetovalec. Primerna informacija je zanesljiva informacija in je najlažje dosegljiva ob uporabi ustreznih davčnosvetovalnih postopkov. Bistvena informacija podpira ugotovitve in priporočila preizkušenega davčnika ter je skladna s cilji davčnega svetovanja. Uporabna informacija pomaga naročniku doseči postavljene cilje.

Davčnosvetovalne postopke je treba, če je mogoče, izbrati vnaprej in jih, če okoliščine upravičujejo, razširiti oziroma spremeniti. Da vodja davčnosvetovalne službe pridobi zagotovilo, da je davčni svetovalec ohranil nepristranskost in da je namen davčnega svetovanja dosežen, mora nadzirati pridobivanje, analiziranje, razlaganje in dokumentiranje dejstev. Delovno gradivo mora vsebovati pridobljene podatke in informacije ter opravljene analize in biti zadostna podlaga za poročanje o ugotovitvah in priporočilih.

5.4. Preizkušeni davčnik mora poročati o svojih ugotovitvah.

Pojasnilo

Preizkušeni davčnik mora po proučitvi svetovalne naloge pripraviti ustno in/ali pisno priporočilo. Vmesna poročila so pisna ali ustna in se lahko izročajo na formalen in neformalen način. O ugotovitvah in priporočilih se pogovori z vodjem davčnosvetovalne službe, po potrebi pa tudi s poslovodstvom svetovalnega podjetja.

Priporočila morajo biti nepristranska, jasna, zgoščena in pravočasna. Vsebovati morajo namen in obseg ter ugotovitve davčnega svetovanja; lahko vsebujejo tudi predloge in priporočila za izboljšave oziroma potrjujejo, da je delovanje zadovoljivo.

Vodja davčnosvetovalne službe mora pregledati in odobriti končno pisno priporočilo ter določiti prejemnike.

5.5. Davčni svetovalci morajo preverjati, ali so bili na podlagi njihovih ugotovitev in priporočil sprejeti in uresničeni predlagani davčni ukrepi.

Pojasnilo

Davčnosvetovalna naloga je izpolnjena, ko preizkušeni davčnik ugotovi, da so predlagane rešitve uresničene in želeni učinki doseženi, ali pa, če naročnik izjavi, da ukrepi v zvezi z svetovalnimi ugotovitvami niso potrebni, in prevzame odgovornost v zvezi s tem.

6. SPREJETJE IN UPORABNOST STROKOVNIH NAČEL

Načela je sprejel strokovni svet Slovenskega inštituta za revizijo na svoji seji 29. maja 2001 in se uporabljajo od sprejetja naprej.